

УДК 579.222

УЛЬТРАЗВУКОВА ДЕЗІНТЕГРАЦІЯ ЛІГНОЦЕЛЮЛОЗНОЇ СИРОВИНИ ЯК ПОПЕРЕДНЯ ПІДГОТОВКА СУБСТРАТУ ДЛЯ КУЛЬТИВУВАННЯ

О. О. Тігунова¹, В. В. Братішко², С. І. Прийомов³, С. М. Шульга⁴

^{1,2,4}ДУ «Інститут харчової біотехнології та геноміки» НАН України, вул. Осиповського 2а, м. Київ, 04123, Україна, тел. +380444344577; ²Національний університет біоресурсів та природокористування України, вул. Героїв Оборони, 15, м. Київ, Україна, 03041; e-mail: ⁴shulga5@i.ua

У роботі наведено результати ультразвукової дезінтеграції незернової частини біомаси рослин та використання їх як субстрату для отримання біобутанолу.

Ключові слова: бутанол, штам-продуцент, культивування, ультразвукова дезінтеграція

USE OF LIGNOCELLULOSE RAW MATERIALS AFTER ULTRASONIC DISINTEGRATION AS A SUBSTRATE FOR CULTIVATION

O. Tiginova¹, V. Bratishko², S. Priyomov³, S. Shulga⁴

^{1,2,4}SE "Institute of Food Biotechnology and Genomics" NAS of Ukraine

²National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine

The results of ultrasonic disintegration of the non - grain part of plant biomass and their use as a substrate for biobutanol production are presented.

Keywords: butanol, producer strain, cultivation, ultrasonic disintegration

ORCID: ¹[1000-0002-1041-5723](https://orcid.org/1000-0002-1041-5723), ²[2000-0001-8003-5016](https://orcid.org/2000-0001-8003-5016); ³[3000-0003-2276-9534](https://orcid.org/3000-0003-2276-9534); ⁴[1000-0003-1080-8583](https://orcid.org/1000-0003-1080-8583)

Основи сировинної бази для відновлювальної біоенергетики в Україні становлять органічна біомаса рослинного й тваринного походження та різні види відходів, придатні для переробки [1]. Ультразвукова дезінтеграція (УЗД) стінки клітини відбувається за відносно низької температури, в порівнянні з мікрохвильовою обробкою та автоклавуванням [2]. Вона не потребує використання хімічних деструкторів, що зменшує вартість процесу попередньої підготовки сировини. УЗД зазвичай використовують для лізису клітин і гомогенізації, однак, вона може бути також ефективним методом руйнування жорстких клітинних оболонок [3].

Метою даної роботи було дослідження УЗД незернової частини рослинної біомаси с подальшим використанням її як субстрату для отримання біобутанолу.

Для досліджень використовували штам-продуцент бутанолу *Clostridium sp.* IMB В-7570 з «Колекції штамів мікроорганізмів та ліній рослин для сільськогосподарської та промислової біотехнології» ДУ «Інститут харчової біотехнології та геноміки НАН України», незернову біомасу сої (*Glycine max.*), ріпаку (*Brassica napus*), соняшника (*Helianthus L.*), ячменю (*Hordeum*), кукурудзи (*Zea mays*) та пшениці (*Triticum sp.*). Вся незернова біомаса отримана з Національного наукового центру «Інститут механізації та електрифікації сільськогосподарства» НААН України.

Програма досліджень передбачала підготовку рослинної сировини з приготуванням суспензії на основі подрібненої сировини, оброблення отриманої суспензії ультразвуком та її подальше культивування з отриманням біобутанолу. Попередня підготовка рослинної біомаси полягала в двостадійному її подрібненні до заданого середньозваженого розміру подрібнених часточок, перемішування всієї подрібненої сировини, приготуванні суспензій із заданим вмістом сухої речовини біомаси та наступному обробленні суспензії ультразвуком.

Подрібнену біомасу змішували протягом 5 хвилин за допомогою лабораторного порційного барабанного змішувача. Для приготування суспензії використовували водопровідну воду очищену і відповідну масову частку подрібненої рослинної сировини з урахуванням її вологості. Для здійснення УЗД суспензії застосовували лабораторну ультразвукову вану, що складалася з неіржавіючої ємності стандартного розміру «GN 1/4» глибиною 65 мм, на дно якої кріпили п'єзокерамічні ультразвукові випромінювачі типу Ланжевена з робочою частотою 28 кГц і потужністю ультразвуку 60 Вт. Живлення лабораторної установки здійснювали за допомогою ультразвукового генератора UCE-NT1500 потужністю 1,5 кВт, який забезпечував заданий час роботи установки та автоматичне налаштування резонансної частоти ультразвукових випромінювачів в діапазоні 20-40 кГц. Після УЗД біомасу одразу направляли на культивування.

Проведено дослідження шести видів нативної та обробленої (УЗД) незернової рослинної біомаси як субстрату для культивування штаму-продуценту бутанолу *Clostridium sp.* IMB B-7570 та визначено накопичення бутанолу у культуральній рідині через 72 години ферментації. Після культивування штаму-продуценту *Clostridium sp.* IMB B-7570 в культуральній рідині було виявлено всі три продукти ацетон-бутанол-етанольного (АБЕ) процесу. Культивування штаму з використанням попередньо обробленої (УЗД) біомаси підвищувало накопичення бутанолу у культуральній рідині. Показано, що найбільше накопичення бутанолу (0,7 г/л) було за використання нативної біомаси ріпаку (100 г/л) як субстрату і штаму *Clostridium sp.* IMB B-7570. В цьому випадку етанол і ацетон були присутні в незначній кількості – 0,05 г/л і 0,02 г/л, відповідно. Оброблення УЗД біомаси приводило до підвищення накопичення бутанолу за культивування до 2 г/л.

Посилання:

1. Tiginova O. O., et al. "Biobutanol Production from Plant Biomass", *Open Agriculture Journal*. 2020, 14, 187–197. DOI: [10.2174/1874331502014010187](https://doi.org/10.2174/1874331502014010187)
2. Tursi A. "A review on biomass: importance, chemistry, classification, and conversion", 6 (2), 962–979, 2019. <https://doi.org/10.18331/BRJ2019.6.2.3>
3. El-Dalatony M. M., Basak B., Kurade M. B., Roh H.-S., Jang M., Jeon B. H. "Effect of sonication pretreatment on hydrogen and acetone-butanol-ethanol coproduction from *Chlamydomonas mexicana* biomass using *Clostridium acetobutylicum*", *J. of Env. Chem. Eng.* 10(3), 107600, 2022, <https://doi.org/10.1016/j.jece.2022.107600>.

УДК 620.951

ВПЛИВ ІОНІВ ВАЖКИХ МЕТАЛІВ НА ВИХІД БІОГАЗУ

Н. Б. Голуб¹, А. В. Шинкарчук²

Національний технічний університет України, "Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського", пр. Перемоги, 37, м. Київ, 03056, Україна, +380442049779, ел. пошта: golubnb@ukr.net

Показано вплив іонів хрому, міді, цинку, феруму та їх комбінації на вихід біогазу. Встановлено, що раціональними концентраціями для підвищення вмісту метану в біогазі, отриманому при ферментації гною великої рогатої худоби, є: Fe^{3+} - 20-40 мг/дм³, Si^{2+} - 40-60 мг/дм³, Cr^{3+} - 10 мг/дм³. Іони цинку знижують загальний вихід біогазу, але позитивно впливають на виробництво біометану, тому встановлена раціональна концентрація Zn^{2+} становить 10 мг/дм³.

Ключові слова: біомаса, біогаз, іони важких металів, зброджування.

INFLUENCE OF HEAVY METAL IONS ON THE PROCESS OF BIOGAS PRODUCTION